

AKTIVNOSTI NVO 4 LIFE ZA 2011 i 2012 GODINU

Aktivnosti u Dnevnom Centru za zavisnike/ce od droga

- Dnevni Centar za zavisnike/ce od droga pruža usluge savjetovanja, psihosocijalne podrške zavisnicima/ama od droga, psihosocijalna podrška inficiranim od hepatitisa C, upućivanje na testiranje na hepatitis i HIV, savjetovanje za građane i članove porodica zavisnika/ca. Takođe, korisnici mogu od 10:00 – 20:00 svakog radnog dana koristiti usluge Centra: biblioteka, kompjuteri sa internetom, osvježenje, gledanje TV i filmova na DVD-ju, druženje, podržavajuće okruženje, grupne i individualne terapije (programom rehabilitacije, resocijalizacije i reintegracije), neformalna druženja, izlete, sportske aktivnosti, posjete Spa Centru hotela Splendid, Crnogorskom narodnom pozorištu, Gradskom pozorištu... Tim koji pruža usluge u Centru i realizuje program su dva bivša zavisnika, psiholog i magistar pedagoških nauka.
- Obavljeno preko 7000 telefonskih savjetovanja sa zavisnicima i članovima porodica (dnevno u prosjeku po 10). To je svakodnevna telefonska podrška i savjetovanje sa korisnicima koji redovno dolaze u centar i koriste naše usluge kao i članovi njihovih porodica.
- Na naš dežurni broj telefona su primljena su 455 poziva za pomoć od strane zavisnika, zavisnika i članova njihovih porodica koji se javljaju prvi put.
- Obavljeni razgovori u kancelariji i pružena savjetodavna pomoć sa novih 95 zavisnika/ca.
- Obavljeni razgovori u kancelariji i pružena savjetodavna pomoć sa novih 146 članova porodica zavisnika/ca.
- Održano 228 grupnih terapija sa 52 zavisnika/ce.
- Održano preko 3000 individualnih savjetovanja sa zavisnicima od strane psihologa i bivših zavisnika.
- Održano 38 psiholoških radionica sa 52 zavisnika/ce.
- Realizovano 158 kućnih posjeta porodicama zavisnika, zavisnicima i zavisnicima.
- Upućena 41 osoba u Institut za javno zdravlje na testiranje na hepatitis B, C I HIV, a nakon toga oni koji su pozitivni, u Infektivnu kliniku na dalje liječenje. U toku liječenja u kontinuitetu im pružamo psihosocijalnu podršku.
- Upućene 43 osobe u Centar za mentalno zdravlje na psihijatrijski pregled.
- Pružena pravna pomoć u vidu pisanja 21 molbi, žalbi i zahtjeva.
- Prihvaćeno 7 zatvorenika koji su odslužili kaznu zatvora i u Centru im pružena pomoć u rehabilitaciji, resocijalizaciji i reintegraciji u društvo.
- Posredovali pri zaposlenju 12 bivših zavisnika.
- Upućena 2 zavisnika na liječenje u centre van Crne Gore, Bosna i Kovilj-Vojvodina.

- U dogovoru sa Ministarstvom pravde i ljudskih prava jednom zatvoreniku je omogućen uslovni otpust iz zatvora uz obavezu da nastavi liječenje u našoj organizaciji do isteka kazne, što je prvi slučaj u Crnoj Gori do sad.
- Realizovana neformalna druženja za zavisnike: 72 posjete Spa centru hotela Splendid, 48 posjeta pozorištu, preko 100 sportskih aktivnosti i 25 izleta, roštilja...
- Obezbjedeana finansijska pomoć za pet zavisnika i njegove porodice za potrebe smještaja, hrane i garderobe.
- Obavljene 34 kućne posjete zavisnicama koje imaju malu djecu i nijesu u mogućnosti dolaziti u Centar. Pružena pomoć pri upisu njihove djece u vrtić.
- Izrađen sajt NVO 4 Life <http://nvo4life.me/>
- Formirane Facebook grupa <http://www.facebook.com/#!/groups/80376678150/> i stranica NVO 4 Life <http://www.facebook.com/#!/pages/NVO-4-LIFE/206702816084166> koja se redovno ažurira i na kojoj su građani redovno informisani o aktivnostima organizacije, kao i dobijaju odgovore na postavljena pitanja.
- Distribuiran propagandni materijal, brošure i posteri sa informacijama o uslugama Dnevnog centra za zavisnike/ce u Infektivnoj klinici, Domu zdravlja, ZIKS-u Centru za mentalno zdravlje Podgorica, Metadonskom centru, odjeljenju psihijatrije KCCG i savjetovalištu za dobrovoljno i povjerljivo testiranje na HIV pri Institutu za javno zdravlje Crne Gore

Aktivnosti u ZIKS-u

- Obavljeno preko 700 telefonskih savjetodavnih razgovora sa zatvorenicima u ZIKS-u.
- Obavljena 52 savjetovanja u kancelariji sa porodicama zatvorenika, kao i preko 250 telefonska razgovora sa istima.
- Održane 136 grupnih radionica-terapija sa zavisnicima u zatvoru (bivši zavisnici).
- Održano 48 psiholoških radionica sa zavisnicima (sa psihologom).
- Napisali Molbe za uslovni otpust za 3 zatvorenika i za jednog Molbu za pomilovanje.
- Obezbjediavanje garderobe za 3 zatvorenika.
- Obezbjediavanje DVD filmova i muzike za zatvorenike.
- Posjeta zatvoreniku koji je na liječenju hepatitisa C u infektivnoj klinici.
- U dogovoru sa Ministarstvom pravde jedan osuđenik umjesto da kaznu zatvora nastavi u ZIKS-u pušten da se nastavi liječiti u našoj organizaciji do isteka kazne. Na čekanju su još dvojica.

Prevenција

- Realizovana dva projekta selektivne prevencije – Prevencija rizičnih ponašanja i zloupotrebe inhalanata kod mladih RAE populacije (2010. i 2011.);
- U saradnji sa Upravom policije, Podgorica, održano nekoliko predavanja u podgoričkim srednjim školama;
- U saradnji sa Kancelarijom za prevenciju narkomanije Cetinje održano predavanje za učenike cetinjske gimnazije;
- U saradnji sa Centrom za djecu i mlade Ljubović, realizovane radionice za štíćenike;
- U saradnji sa JPU Đina Vrbica realizovano nekoliko radionica sa djecom i roditeljima;
- Inicirana saradnja sa Sekretarijatom za socijalno staranje, Kancelarijom za prevenciju narkomanije Podgorica, Zavodom za školstvo i Ministarstvom prosvjete i sporta na pitanju uvođenja programa rane prevencije u redovan vaspitno-obrazovni sistem;
- Održano predavanje djeci iz Doma Bijela, na temu zloupotrebe psihoaktivnih supstanci, u saradnji sa Forum MNE;
- Održano predavanje stranim volonterima, kroz projekat Razmjena mladih, u saradnji sa ADP Zid-om;
- Rad sa djecom iz zavisničkih porodica – pomoć i podrška djeci i roditeljima;

Druge aktivnosti

- Sprovedena akcija čišćenja Podgorice od snijega;
- Upućeno 11 Zahtjeva za slobodnim pristupom informacijama, 35 saopštenja, poziva institucijama i reagovanja;
- Realizovana studijska posjeta Zajednici Susret u Hrvatskoj i dogovorna saradnja na nekoliko projekata;
- Upućene 23 osobe na liječenje u druge centre za liječenje, Bolnica Kotor, Kakaricka Gora, Bosna, Srbija i Hrvatska.
- Dva puta održali predavanje za polaznike škole o ljudskim pravima Centra za građansko obrazovanje;
- Izdat priručnik za pomoć pri rehabilitaciji i resocijalizaciji zavisnika “Put zavisnika”;
- Bili partneri na projektu NVO Monte Vita-Stop stigma, protiv stigmatizacije i diskriminacije HIV pozitivnih;
- Izradili priručnik za vaspitače i roditelje - Prevencija rizičnih ponašanja kod djece predškolskog uzrasta sa paketom radionica;
- U saradnji sa ALFA Centrom realizovana akcija čišćenja Doma revolucije u Nikšiću od medicinskog otpada. Uklonjeno preko 500 špriceva, igala i pribora za pripremanje droge za injektiranje;

- Realizovana dva okrugla stola sa predstavnicima NVO i predstavnicima institucija koje se bave problemom narkomanije, na teme: Značaj vaninstitucionalnog tretmana u liječenju bolesti zavisnosti i Crnogorski zdravstveni sistem i lokalna zajednica u odnosu na prevenciju narkomanije i liječenje zavisnika od PAS u kontekstu Nacionalnog odgovora na droge: trenutno stanje i perspektive.
- Realizovana akcija dijeljenja propagandnog materijala na Lake Fest-u i EXIT-u. Podijeljeno 4000 brošura, flajera i 2000 kondoma.
- Obilježen Svjetski dan borbe protiv droge, 26.juna 2011., u saradnji sa JPU Đina Vrbica, sa ciljem skretanja pažnje na potrebnost započinjanja preventivnih aktivnosti u najranijem uzrastu;
- Organizovana pres konferencija povodom 26. Juna 2012. Svjetskog dana borbe protiv droge i predstavljeni rezultati istraživanja Percepcija građana o rasprostranjenosti narkomanije u Crnoj Gori;
- Klub mladih NVO 4 Life organizovao žurku protiv narkomanije pod naziv “Subota bez alkohola i droge”;
- Klub mladih dvije godine za redom organizovao dijeljenje propagandnog materijala u nekoliko crnogorskih gradova (brošure, flajeri i poster);
- Učešće zaposlenih NVO 4 Life na velikom broju seminara, tereninga i obuka;
- Učešće u radnoj grupi za izradu lokalnog plana za unapređenje socijalnih servisa Glavnog grada – Podgorice.
- U partnerstvu sa Javnim servisom – TVCG - NVO 4 Life realizovana akcija 10 tematskih gostovanja i jedna emisija na temu narkomanije.
- Predstavnici NVO 4 LIFE su dobili poziv i 23. 07. 2012. godine prisustvovali proslavi povodom 20 godina od osnivanja prve terapijske zajednice za liječenje zavisnika/ca od droga u Hrvatskoj. Proslavu je organizovala Zajednica „Susret“ a ista je održana pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Iva Josipovića. Proslavi je prisustvovala i Jadranka Kosor, koja je takođe i saborska zastupnica za djecu i mladež, te ostali predstavnici institucija i organizacija iz Hrvatske i međunarodnih organizacija.

Medijski nastupi

- Realizovana 78 gostovanja na televizijama i radijima.
- Objavljeno 92 članka u štampanim medijima i 34 na elektronskim medijima (portalima);

Saradnja sa institucijama u Crnoj Gori

- Održano 17 radnih sastanaka sa predstavnicima različitih državnih institucija, predstavnicima medija, predstavnicima različitih političkih stranaka u cilju rješavanja problema vezanih za bolest zavisnosti u Crnoj Gori.
- Održan sastanak sa šeficom Vladine kancelarije za saradnju sa NVO u cilju upoznavanja sa idejom i značajem osnivanja Centra za žene zavisnice sa djecom, a za koju smo od šefice Kancelarije, Danke Latković dobili i pisanu podršku.
- Upućena dva javna poziva Nacionalnom savjetu za sprječavanje zloupotrebe droga za hitnim održavanjem sjednice u cilju nalaženja rješenja za sve veći problem narkomanije, pogotovo među najmlađima. Drugi zahtjev je bio da se u rad Savjeta što prije uključi predstavnik civilnog sektora. Nakon drugog poziva Savjet se sastao.
- Nacionalnom savjetu za sprječavanje zloupotrebe droga upućeni predlozi NVO 4 Life u vezi kriterijuma pri izboru predstavnika civilnog sektora u Nacionalni savjet za sprječavanje zloupotrebe droga.
- Nacionalnoj kancelariji za droge upućen 31 predlog za bolju saradnju i što uspješniju borbu protiv narkomanije u Crnoj Gori.
- Obavljena dva sastanka sa predstavnicima Ministarstva zdravlja u vezi kriterijuma pri izboru predstavnika civilnog sektora u rad Nacionalnog savjeta za sprječavanje zloupotrebe droga na kome smo istakli da se izbor mora izvršiti u skladu sa uredbom. Predstavnici Ministarstva su se u potpunosti složili sa predlogom.
- Održani sastanci sa predstavnicima 5 poslaničkih klubova u Skupštini Crne Gore u cilju upoznavanja sa predlogom NVO 4 Life o uvođenju sistema alternativnih sankcija za počiniocce krivičnih djela u vezi sa drogama i lobiranja za uvođenje istih kada se nađu u skupštinskoj procedure. Od svih klubova smo naišli na razumijevanje za ovaj predlog.
- Upućena inicijativa Nacionalnoj kancelariji za droge za održavanjem redovnih sastanaka predstavnika institucija i NVO proistekla i potpisana od svih učesnika okruglog stola koji je NVO 4 Life realizovala u decembru 2011 u hotelu Splendid.

- Upućen poziv Upravi policije da potvrdi navode o postojanju Dop kuća u Podgorici.
- Upućeno reagovanje na izvještaj o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori koje je izradila Inicijativa mladih za ljudska prava u kome se navodi da se u „U Crnoj Gori u 2011. godini ljudska prava su generalno poštovana i nijesu registrovani slučajevi njihovog sistematskog kršenja“. U reagovanju smo naveli da ima kršenja ljudskih prava i naveli primjer onemogućivanja prava na liječenje zatvorenim i pritvorenim osobama koje su na izdržavanju kazne zatvora u zatvoru Spuž i nemogućnosti ženama zavisnicama od droga da ostvare pravo na liječenje, jer u Crnoj Gori ne postoje mjesta na kome bi se liječile. To su dva gruba primjera kršenja osnovnih ljudskih prava, prava na zdravstvenu zaštitu.

Javno lobiranje i zastupanje

- Nakon dvije godine lobiranja da se omogući liječenje osobama inficiranim hepatitisom C u zatvoru i organizovanih dva sastanka u saradnji sa Ministarstvom pravde i ljudskih prava i uz pomoć Akcije za ljudska prava na kome su učestvovali predstavnici nadležnih institucija i ministarstava za rješavanje tog problema najzad je riješen.
- Već osam mjeseci lobiramo za izmjenu Krivičnog zakona u dijelu uvođenja alternativnih sankcija za određene počinioce krivičnih djela u vezi sa drogama, po uzoru na zemlje EU. U tom pogledu, obavljani su razgovori sa predstavnicima 5 poslaničkih klubova na kojima smo ih upoznali o značaju njegovog uvođenja. Isti su pokazali razumijevanje za predlog i dobili obećanje da kada se predlog bude našao u Skupštinskoj proceduri, da će glasati za njegovo prihvatanje. Takođe smo imali razgovore i sa predstavnicima Ministarstva pravde i ljudskih prava koje smo upoznali sa našom namjerom da damo predlog za uvođenjem ovakvog sistema kažnjavanja, i dogovorili da ga predamo kada bude pripremljen nacrt zakona (do septembra.)

Saradnja sa organizacijama i institucijama koje se bave problemom bolesti zavisnosti

- NVO je postala članica koalicije „Saradnjom do cilja“.
- NVO 4 Life postala članica International Drug Policy Consortium (IDPC)
<http://idpc.net/region/south-east-europe>

- Informacija o NVO 4 Life postavljena na sajt UNODC
http://www.unodc.org/ngo/showSingleDetailed.do?req_org_uid=22466
- NVO 4 Life je primljena u Vienna NGO Committee on Narcotics Drugs (VNGOC)
<http://www.vngoc.org/>
- Dvije aktivnosti NVO 4 Life objavljene na sajtu International Drug Policy Consortium (IDPC). <http://idpc.net/alerts/2012/07/free-hepatitis-c-treatment-for-people-who-use-drugs-in-prison-in-montenegro> i <http://idpc.net/alerts/2012/07/alternative-sanctions-for-drug-related-criminal-offenses-in-montenegro>
- Uspostavljena saradnja sa nekoliko organizacija i institucija iz zemalja u okruženju (Hrvatska, Bosna i hercegovina i Srbija)

Istraživanja

Organizacija 4 Life sprovela je istraživanje sa ciljem da se ispita percepcija stanovništva Crne Gore o rasprostranjenosti narkomanije. Rezultati istraživanja pokazali su da :

Javnost Crne Gore je u velikoj mjeri upoznata sa problemom bolesti zavisnosti i sa tim da je ova bolest pogubna kako za pojedinca i njegovu porodicu, tako i za društvo u cjelini. 90,2% ispitanika smatra da je narkomanija rasprostranjena u Crnoj Gori. Više od polovine ispitanika poznaje osobe koje koriste psihoaktivne supstance, dilere, mjesta i načine za pribavljanje droge. Građani, kao najodgovornije za ulazak osobe u zavisništvo prepoznaju porodicu, same osobe koje koriste drogu i organe policije. Veliki broj ispitanih građana ne zna da u Crnoj Gori postoje državne ustanove koje pružaju tretmane liječenja bolesti zavisnosti, dok, takođe, veliki broj ispitanika smatra da te ustanove ne obavljaju ovaj posao kvalitetno.

Rezultati istraživanja mogu nam pomoći u boljem sagledavanu sadašnje situacije kada je zastupljenost narkomanije u pitanju kao i pri planiranju budućih aktivnosti i određivanju prioriteta u daljem radu.